

GROND

DE BOER, DE JOURNALIST EN DE VLUCHTHEUVEL

Zij is met haar auto op een vluchtheuvel gebotst, hij snelt vanuit zijn boerderij te hulp. In het liefdesverhaal dat daarop volgt is er veel herkenning tussen journaliste Renate Bartels en boer Rein Abbink. Stad en platteland worstelen met dezelfde problemen. Zo laat toneelgroep Jan Vos zien met de voorstelling *GROND*. Schrijver Tjeerd Bischoff en regisseur Jeroen van den Berg: “Beide personages voelen zich verloren in de maatschappij en zoeken naar een manier om hun leven een nieuwe richting te geven”.

Wat was de aanleiding om deze voorstelling te maken?

Jeroen: We waren benaderd door een organisatie in Twente die zich bezig houdt met de problemen op het boereneref. Stil Leed heet deze club, omdat ze te maken krijgen met kwesties waar de betrokkenen vaak moeilijk over kunnen praten. Zij vroegen ons of wij een voorstelling wilden maken naar aanleiding van een aantal ‘keukentafelgesprekken’ die zij zouden organiseren. Gesprekken met boeren waar ik een aantal keren bij ben geweest. Nu hebben wij al twee boerenstukken gemaakt, en ook andere groepen maken voorstellingen over problemen in de agrarische sector die gretig aftrek vinden. We vroegen ons af waarom die verhalen tegenwoordig zo populair zijn. Wat trekt mensen daarin aan? We kwamen tot de conclusie dat het boerenbestaan een uitvergroting biedt van de problemen waar heel veel mensen mee geconfronteerd worden. Boerenverhalen vertellen over de eenling in gevecht met de bureaucratie en met een maatschappij die steeds minder bescherming biedt. Dat is een universeel verhaal waarin wij ons allemaal kunnen herkennen. Zo kwamen we op het idee om een voorstelling te maken over een ontmoeting tussen een stedeling en een boer. Twee mensen die aanvankelijk denken dat hun bestaan heel verschillend is, maar tot de ontdekking komen dat er juist heel veel overeenkomsten zijn.

Tjeerd: Ik wilde er meteen een liefdesverhaal van maken, tussen een boer en een journaliste. Ik was zelf kort daarvoor heftig verliefd geweest. Als mensen verliefd worden, willen ze alles van elkaar weten. Hun poriën staan wagenwijd open.

Jeroen: Ze zijn een spiegel voor elkaar. Ze worden door elkaars vragen geconfronteerd met dingen waar ze zelf al lang niet meer bij stil staan en daardoor krijgen ze een nieuwe blik op hun eigen bestaan. Hun leven wordt weerspiegeld in de ogen van de ander.

Is Grond een tijdloos verhaal of vertelt het iets dat specifiek is voor de deze tijd?

Jeroen: Het gevecht met de bureaucratie is kenmerkend voor deze tijd. Steeds weer komen

er schandalen aan het licht, waarbij regelgeving belangrijker blijkt te zijn dan de menselijke maat. Zie de toeslagenaffaire. Het streven om via uitgebreide regelgeving alles in de hand te willen houden zorgt bij veel beroepsgroepen tot grote frustratie. Iedereen heeft te maken met de controledrang van de overheid, het eindeloos invullen van formulieren, waardoor je niet genoeg tijd overhoudt voor je eigenlijke werk. Dat geldt voor de gezondheidszorg, voor het onderwijs, voor de politie, en voor de boeren. *GROND* vertelt ook een universeel verhaal over mensen van halverwege de 50. De kinderen zijn het huis uit, het werk heeft zijn glans verloren, en wie was de partner ook maar weer waarmee je al die jaren hebt samengeleefd. Het stuk gaat over mensen die op een punt in hun leven zijn gekomen dat ze zichzelf moeten herijken. En natuurlijk is de liefde ook een tijdloos fenomeen.

Tjeerd: Wat ook kenmerkend is voor deze tijd, is dat het over mensen gaat die opgesloten zitten in hun eigen kring. De belofte van het internet was dat de hele wereld een dorp zou worden, maar het omgekeerde is gebeurd. Veel mensen zitten vast in hun eigen bubbel. Ze verkeren in een isolement en voelen zich niet meer verbonden met een groter geheel, een samenleving. Ze weten ook heel weinig over het bestaan van andere groepen. Met onze toneelgroep proberen we heel bewust te opereren buiten onze eigen kring. Dat is heel prettig en verrijkend om te doen. En dat is wat we ook in de voorstelling willen laten zien: de ontmoeting tussen twee mensen die elkaar normaliter niet zouden tegenkomen en die tot de ontdekking komen dat ze toch heel veel gemeen hebben. Zoveel zelfs dat ze verliefd worden. In die zin is het een hoopvolle voorstelling.

Wat is het thema van de voorstelling?

Jeroen: Wat doe je als je erachter komt dat het oude in je leven niet meer voldoet. De boer in het stuk is praktisch en direct. Zodra hij beseft dat zijn leven op een dood spoor is beland, neemt hij vrij snel een aantal serieuze beslissingen. Terwijl de journaliste daarvoor terugdeinst.

Het stuk gaat ook over familieverbanden. Rein, de boer, is na de dood van zijn vrouw en op aandringen van zijn dochter doorgestaan met de boerderij. Hij denkt dat zij de boerderij wil overnemen, maar er is nooit echt een serieus gesprek geweest. Zelf heeft hij de boerderij ook overgenomen, omdat dat nou eenmaal van hem verwacht werd. Renate, de journaliste, voelt zich gebonden aan Pablo, haar man. Pablo is voor haar uit Spanje vertrokken en heeft hier nooit helemaal kunnen aarden. Inmiddels is hij ziek en zij voelt zich verantwoordelijk voor hem. Het familieverband brengt verantwoordelijkheden met zich mee, verwachtingen en verplichtingen. En dat is ook knellend.

Tjeerd: In de kern gaat het stuk over veranderen en hoe moeilijk dat vaak is. Omdat je daarmee veel op het spel zet en niet weet wat je ervoor terugkrijgt.

Wat voor soort ervaring wil bij je publiek teweeg brengen?

Jeroen: Het stuk speelt middenin de werkelijkheid van het platteland. We staan in een stal met uitzicht op de weilanden. Dat is heel anders dan een voorstelling in de schouwburg. Daar schakel je de realiteit uit om vervolgens in de donkere zaal een illusie te kunnen scheppen die op zichzelf staat. Dat is hier niet het geval. We spelen het verhaal middenin het leven. Het is een eerlijke en sobere voorstelling.

Tjeerd: Het stuk is een vertelling. De journaliste vertelt wat zij heeft meegemaakt en langzaam wordt je meegezogen in haar verhaal. Trudi Klever en Dimme Treurniet, de acteurs die Grond spelen, doen dat fantastisch. Je kunt vaak om ze lachen, maar ze zijn vooral heel ontroerend.

Jeroen: Daarnaast is er live muziek van de hand van Jaap van Keulen. Muziek is direct, het geeft extra sfeer en tilt het verhaal op. Je kunt ook nog denken dat de muzikant op het toneel de man van de journaliste is, Pablo die gitaar speelt.

Tjeerd: Muziek is zonder woorden. De boer en de journaliste praten en praten, maar wat er gebeurt tussen hen, gebeurt voor een groot deel tussen de woorden in, of onder de woorden door. De muziek maakt dat voelbaar. Liefde is net als muziek, uiteindelijk woordeloos.

Op wat voor locatie spelen jullie?

Jeroen: We spelen in een potstal op Wilma's Erf in Onnen. In het stuk is sprake van een boerderij die aan de grens van zijn mogelijkheden is gekomen, maar Wilma's Erf is wat dat betreft het omgekeerde. Het is een springlevend bedrijf, biologisch-dynamisch, heel bewust en fris, met een winkel waar de eigen producten worden verkocht. Een bedrijf dat open staat voor de rest van de wereld en ook moeite doet om ruimte te bieden aan andere activiteiten. Daarom willen we onze voorstelling hier graag spelen.

GROND is te zien van 30 juni t/m 24 juli. Aanvang: 20:00u (wo. t/m za.); 14:00u (zo.)

Adres: Zuidveld 16, 9755 TM Onnen. Voor meer informatie: toneelgroepjanvos.nl